

LĂMURIRI

Lucrarea de față se înscrie în șirul cercetărilor locale de identificare, înregistrare și sistematizare a unui bine definit sector al culturii spirituale materializate în categoria publicațiilor periodice. Scopul nostru a fost de a pune la dispoziția cercetătorilor și altor persoane interesate, un instrument necesar și util, care să răspundă activității de orientare, informare și cercetare, pentru formarea unei imagini cât mai complete și complexe asupra trecutului politic, economic, social și cultural al județului Mureș. În acest scop, lucrarea de față se va continua cu bibliografia analitică a peridicelor mureșene, bibliografia cărților tipărite în județul Mureș și un indicator („descriptor”) bibliografic al afșelor și pliantelor locale, care se află în curs de elaborare.

Menționăm că cea mai veche tipăritură din șirul publicațiilor periodice „Calendarul... pe anul 1795” (Új és Ó Kalendárium 1795-dik esztendőre), apărut la Tg.-Mureș în tipografia Colegiului Reformat, a deschis șirul acestor categorii de publicații, devenind tot mai variate ca formă și tematică. Pornind de la această dată, cercetarea noastră se încheie cu publicațiile periodice apărute până în anul 1972 inclusiv.

Criteriul cu cuprindere a publicațiilor este cel teritorial- administrativ, județul, în extinderea sa actuală, la care am inclus și o parte din teritoriul județului Harghita (Toplița, Gheorgheni, ș.a.) ca făcând parte integrantă din Valea Mureșului, ținut cu tradiție istorică, probleme și preocupări comune, care fac obiectul aceluiași frământări de secole.

Am cuprins în bibliografie toate acele publicații apărute sub formă de ziare, jurnale, gazete, reviste, anuare, anale, cărți de adrese, almanahuri, calendare, dări de seamă, rapoarte, foi ocazionale etc. indiferent de conținutul lor, tipărite, redactate, editate sau multiplicare prin diferite procedee (rotaprint sau gestetner, șapirograf, mașină de scris sau copiate de mână), în limbile română, maghiară și germană.

Sursa de bază în bibliografiere a constituit-o fondul de publicații periodice existent în Biblioteca Județenă Mureș cca.80%, care este de primă importanță în ce privește cantitatea și calitatea colecțiilor. Pentru completarea descrierilor și identificarea altor publicații au mai fost cercetate fondurile de publicații periodice ale principalelor biblioteci din municipiul Tg.-Mureș și județ, colecții particulare precum și biblioteci din țară care posedau depozite legale, precum Biblioteca Academiei R. S. România - București, Bibliototeca Centrală Universitară - Cluj și Biblioteca municipală „Astra” - Sibiu.

Pentru ca lucrarea să fie cât mai completă, am cuprins și acele

publicații care nu au fost identificate în fondurile bibliotecilor menționate, dar a căror existență este atestată în diferite izvoare bibliografice (bibliografii, monografii, semnalări în presa vremii, memorii scrise sau orale). Descrierea acestora a fost efectuată în limitele datelor obținute din aceste surse și sunt notate cu asterisc. (*)

Lucrarea este concepută în două părți distincte. Prima parte o constituie bibliografia de bază însumând 547 de titluri periodice, iar partea a doua constă în diferiți indici care facilitează orientarea cercetătorului.

Latura monografică a bibliografiei este asigurată prin semnalarea multor detalii utile asupra publicațiilor. Fiecare descriere are o parte generală și o parte specială. Partea generală constă în descrierea de bază a publicației, după primul număr, sau, în cazul lipsei acestuia, la cel imediat următor identificat. Descrierea are în atenție următoarele elemente ale periodicului: titlul, subtitlul, redactorii, editorii, directorii, periodicitatea, locul de apariție, anii de apariție, tipografia și formatul. Pentru descrierea de bază am respectat limba, ortografia și grafia epocii în care a apărut publicația. După descrierea de bază am procedat la traducerea titlului și subtitlului publicației în limba română pentru cele care au apărut în alte limbi, cu scopul de a ușura orientarea cercetătorului.

Partea specială este redactată în limba română, indiferent de limba în care a apărut publicația. Ea cuprinde: schimbările care au avut loc în decursul apariției, pentru elementele din descrierea de bază, suplimentele, întinderea în timp delimitată în ani de apariție sau calendaristici, adnotări, referințe și izvoare bibliografice, locul de depozitare.

În prim plan sunt semnalate schimbările de titlu, titlul de pe copertă și titlurile paralele pentru publicațiile în mai multe limbi. Pentru acestea, ca și pentru suplimentele au fost alcătuite trimiteri la descrierea de bază. La locul apariției am indicat localitatea redacției.

Pentru publicațiile care au apărut în alte localități dar au avut tangență cu teritoriul stabilit de noi, descrierea a fost extinsă la toată perioada apariției. Anii de apariție i-am stabilit după primul și ultimul număr identificat.

În caracterizarea cantitativă am cuprins anul de apariție, anul calendaristic, apariția primului și ultimului număr, luna și ziua.

Pentru publicațiile considerate de noi mai importante, am întocmit scurte caracterizări sau adnotări din care să rezulte profilul sau împrejurările determinante apariției lor. De asemenea, am semnalat, unde a fost cazul, comitetele de redacție, colaboratorii, rubricile, referințele bibliografice și bibliografia de înregistrare.

Ultimul element, indicat în paranteze rotunde reprezintă locul de

depozitare (indicat prin siglele bibliotecilor). Ordinea siglelor corespunde interesului local. Biblioteca municipală Tg.-Mureș, ocupă primul loc ca importanță, urmată de celelalte biblioteci, în ordinea alfabetică a localității. Locul de depozitare nu presupune colecții complete, ci completări la bibliografie, raportate la colecțiile Bibliotecii Județene Mureș.

Eșalonarea materialului s-a făcut în ordine alfabetică, cu intercalări de trimiteri pentru schimbările de titlu, titluri paralele și suplimente. În cazul mai multor publicații cu același titlu, am avut în vedere ordinea alfabetică, după localitate, sau ordinea cronologică, în cadrul aceleași localități.

Pentru a ușura orientarea în bibliografie, am alcătuit cinci indici orientativi pe materii, cronologic, geografic, de tipografii și de nume.

Indicele pe materii clasează publicațiile pe 25 probleme cu diferite subîmpărțiri, stabilite de noi în raport cu varietatea conținutului publicațiilor. Tot aici am creat unele grupe după forma în care se prezintă publicațiile (dări de seamă, bugete, almanahuri, calendare, publicații în mai multe limbi etc). În cadrul grupelor, publicațiile sunt aranjate în ordine alfabetică la titlurile inițiale (tară a lua în considerare schimbările), urmate de anii de apariție. Titlurile mai lungi (anuale școlare, publicații financiare și administrative etc), au fost prescurtate de noi lăsând totuși posibilitatea recunoașterii publicației, iar altele completate (emitent, localitate etc.) pentru a fi mai ușor identificate.

Indicele cronologic s-a alcătuit prin aranjarea alfabetică, pe ani, a publicațiilor, la schimbările de titlu survenite pe parcursul apariției. Am delimitat publicațiile cu același titlu prin indicarea (între paranteze rotunde) altor elemente ca loc de apariție sau redactor. Anualele școlare apărute într-un an de învățământ au fost trecute la al doilea an calendaristic (ex. 1923/1924=1924).

Indicele geografic cuprinde publicațiile apărute în diferite localități, cu excepția municipiului Tg.-Mureș. Localitățile s-au trecut în ordinea alfabetică a denumirii românești actuale, urmată de variantele în limba maghiară și germană. În cadrul localităților, publicațiile sunt dispuse alfabetic, la titlul inițial.

Indicele de tipografi și tipografii cuprinde toți tipografii și tipografiile din județ, țară sau străinătate care au tipărit publicații mureșene. Aranjarea lor s-a făcut în ordinea alfabetică a localităților, iar în cadrul acestora a tipografilor și tipografiilor.

Indicele de nume cuprinde, în ordine alfabetică, numele fondatorilor, directorilor, redactorilor, secretarilor de redacție, colaboratorilor, proprietarilor, editorilor precum și ale persoanelor citate în adnotări. Trimiterile din indice vizează numărul de ordine unde s-a menționat publicația.

În semnalarea schimbărilor survenite pe parcursul apariției publicațiilor am făcut uz de următoarele abrevieri:

- T - Titlul
- S - Subtitlul
- Rs - Redactor șef
- Rr - Redactor responsabil
- R - Redactor - Redacția
- E - Editura - Editorul
- D - Director - Direcția
- P - Periodicitatea
- L - Localitatea
- Tp - Tipografie
- F - Format
- Î - întreruperi
- Supl. - Supliment

Pentru bibliografie au fost consultate fondurile de publicații ale bibliotecilor și instituțiilor următoare:

- TM-Bj - Tg.-Mureș, Biblioteca județeană
- B.A.R. - București, Biblioteca Academiei Române
- C-U - Cluj, Biblioteca Centrală Universitară
- S-ASTRA - Sibiu, Biblioteca municipală „Astra”
- TM-TB - Tg.-Mureș, biblioteca documentară „Teleki-Bolyai”
- TM-M - Tg.-Mureș, Muzeul județean

TM-A - Biblioteca Centrului de științe sociale Tg.-Mureș a Academiei de Științe Sociale și Politice din R.S.R.România TM-AS - Tg.-Mureș, Arhivele Statului

- TM-IMF -Tg.-Mureș, Biblioteca Institutului de Medicină și Farmacie
- TM-I. p.J. - Tg.-Mureș, Biblioteca Institutului de proiectări județene
- TM-C. p.J. - Tg.-Mureș, Consiliul Popular județean - Mureș
- TM-Bo - Reghin, Biblioteca orășenească
- R-Cab. p.C.R. - Reghin, Biblioteca Cabinetului P.C.R.

Mulțumim pe această cale tuturor persoanelor și colectivelor de lucru din bibliotecile semnalate, pentru sprijinul acordat prin punerea la dispoziție a cataloagelor și colecțiilor, în vederea alcătuirii acestei bibliografii.